

Наталија Теодориду

ТРИ ПРИЧЕ

ПТИЧЕЊЕ: БАЈКА

*Океј, ево, мала. Слушај:**Некада давно, била је прича о крају свећа.**Не, хајдемо поново.**Ово је бајка о томе како је дошло до краја свећа.**Не, није ни то. Жао ми је, девојчице. Не иде ми ово од руке.**Како тог било, свећу није дошао крај. Само се променио.*

Ауто-пут са запада према граду био је закрчен напуштеним аутомобилима. Било је већ тешко заобилазити их гломазним хјундаијем, али сада Марија мора да изађе, да затвори врата и уклања аутомобиле с пута на сваких двадесет метара. Коначно је морала да се заустави. Колоне возила с укљученим жмигавцима простира-
ле су се докле год јој је допирао погледо, под немилосрдним сунцем северне Грчке. Неки мотори још су радили, мекано предући или губећи дах бензинских испарења.

Није било људи на видику. Питала се камо су то људи покушавали да оду, зашто су хтели да се докопају града. Да ли су трагали за својим породицама, покушавали да се врате кући, као и она сама? Да ли су мислили да ће тамо бити сигурнији?

Јато птица прелеће јој изнад главе, бацајући краткотрајне сенке на ауто-пут. Није подигла поглед довољно брзо да би видела од које су врсте. Гавранови, може бити. Приказе птица. Не мисли да је он с њима, каже себи, немој, немој.

Угасила је мотор, положила руку на свој набрекли стомак и за тренутак спустила чело на управљач. Удахне, издахне, слушајући жамор птица напољу, лепет, цику, гласање, свеприсутно, нападачко.

„Извући се из овога”, рекла је наглас. Одмах се покајала и помиловала своје испупчење. „Извини, бебо”, говори. „Све је океј. Ми смо океј.” Потом, додаје: „Наћи ћемо га, бебо. Хоћемо.”

Окреће се свом оцу. Он седи на задњем седишту, празног погледа упртог напред, не гледајући ни у шта. Кожа му се љушти. Плућа шиште при сваком удаху.

„Идем, тата”, каже. „Морам да нам пронађем преноћиште, нешто за јело и пиће. Враћам се брзо, океј?”

Старац окреће главу – спор, уморан покрет. За тренутак она мисли да је гледа, али не гледа је. Пиљи у нешто иза ње, изнад ње. Подиже руку и одсутно се чеше по паперју које му је израсло по врату.

Погледала га је још једном, а потом кроз ветробранско стакло. Људи нема нигде, само птице и јара која подрхтава на асфалту. Отвара претинац и вади нову хируршку маску да замени ову коју носи откако су изашли напоље. За сваки случај.

Напољу, свет одзвања од торокања птица које су се начетиле по дрвећу и струјним водовима. Осврће се око себе, покушава да се оријентише. Проверава да ли има

сигнал на телефону, премда је одавно нестао, чим су напустили престоницу – влада је обуставила телекомуникације након што су се немири отели контроли, мало пре него што се срушила електрична мрежа. Кад су се немири окончали, није било ни-кога ко би све то вратио у пређашње стање. Гледа Симосову слику на дисплеју, пре него што одложи телефон. Како се брзо све распало, помислила је док је посматрала блистави ауто-пут у даљини. Како брзо наши телефони и компјутери и аутомобили занеме чим скренемо поглед.

Марија види мост на националном ауто-путу, годинама у изградњи. Град се брзо ширио, а мост је требало да растерети ужасне гужве у саобраћају, сталну претњу онима који су желели у град. Још је далеко од центра – од куће – међутим, једна од брзорастућих области на западу назире се у даљини, преко моста. Отприлике сат хода, ако њено тело буде сарађивало.

Обесила је ранац о раме и кратко протрљала стомак.

„Идемо, бебо”, рекла је, игноришући аларм у грудима који је успаничено упо-зорвао, није-безбедно, није-безбедно, није-безбедно. А то је чинила сваког тренутка откако је све почело. „Идемо.”

Овај крај опустошен је као и сви на које је наилазила у мањим градовима између Атине и Солуна. Овдашњи становници мора да су већ покушали да напусте своје домове и да се домогну града, мора да су брже схватили шта се догађа него људи доле у престоници. Можда је њима било лакше. Овде има више народних прича. Више сујеверја.

Ипак, то није било довољно.

Креће се главном улицом, држећи на оку птице које јој круже изнад главе. Многе слике очаја овде су биле видљиве и пре заразе. Затворене радње, пропале и закатанчене. Зидови с којих се љуши боја, оронуте зграде. Аутомобили без таблица, напуштени током ранијих недаћа различитих врста. Пролази поред јата гусака које трагају за храном у великом контејнеру за смеће. Застају и посматрају је за тренутак, њихове очи као перле процењују је, блиставу и несазнатљиву.

Познато гласање праћено лепетом крила прекида њихово узајамно посматрање. Гуске се враћају својем ископавању. Два-три звекета и она угледа пар голубова на прозору стана на другом спрату. Ударају у стакло, одлећу, потом поново ударају у стакло, поамно, очајнички. Она потрчи према згради, надајући се да су врата откључана.

Стан је прашњав и мрачан – све завесе су навучене. Уз помоћ лампе на телефону пробија се низ ходник и зауставља пред огледалом прекривеним белом плах-том. Или је неко из породице недавно преминуо, или људи који су овде живели нису могли да поднесу своја нова обличја.

Дневна соба закрчена је старинским намештајем и остацима дугог борављења: софа од зеленог плиша, с улегнутим седиштима; на свакој површини ручно рађени миљеи; вазе с пластичним цвећем; фигурине од порцелана. Могао би ово бити стан њене баке и деке, да ту и тамо нема остатака коже, отпалог ткива и костију. Плиш на софи прекривен је перјем, а сточић птичјим изметом.

На гломазном телевизору налази се фотографија старијих људи који се грле, смеше се у објектив камере. Да ли су ово људи који би сада да полете с прозора на

тераси? Вероватно јесу, али протерује ту помисао из главе. Птице се смештају на дрвену гарнишну чим је угледају. Пита се да ли су свесне њеног присуства.

Марија учвршћује хируршку маску и притиска је преко носа и уста, пре него што се приближи птицама. Није-безбедно, казује аларм, није-безбедно. Отвара прозор на балкону и устукне. Птице полећу са гарнишне и круже по дневној соби, једном, двапут, трипут, пре него што излете. Да ли је то било збојом? Иде за њима на балкон. Посматра их како одлећу.

Сунце је на заласку. Ускоро ће морати да се врати, чак и ако не пронађе ништа корисно. Нагиње се преко оgrade и посматра околину трагајући за супермаркетом или неком продавницом. Многе су проваљене и опустошене, али обично пронађе оно што јој је потребно. Није било довољно времена да људи покупе све. Најпотребнија је била чиста, флаширана вода. Њу су сви прво грабили, пошто је код људи завладао страх да се зараза проширила из водовода, судећи по томе колико брзо се све одвијало. Други су мислили да је у питању проклетство, или коначна казна за неки грех који се преносио с колена на колено. Ко зна.

Учила је да се неко креће. Прилика с капуљачом посматрала ју је с друге стране улице, два блока даље. Да ли то носи гас-маску? Срце јој је поскочило, а беба задала оштар ударац, скоро је изгубила ваздух.

„Хеј”, повикала је чим је повратила дах, али прилика је већ замакла иза угла и нестала без гласа.

Угледала је супермаркет, неколико улица даље.

Пажљиво је прилазила. Супермаркети су увек опасни, чак и они највише опустошени. Људи хрле према њима као животиње према извору.

Сакривена иза камиона на паркингу, посматра зграду неколико минута. Има тај пецкави осећај на потиљку, као да је неко посматра. Али нема ни трага од људи, било здравих било заражених, који излазе или улазе у зграду. Унутра је мрачно. Мора да се неко крије унутра, али то се не може знати унапред. Мораће да ризикује.

Узима колица и улази.

На улазу се виде трагови борбе. Крв на поду. Женска ташна, искидана, оно што је било у њој расуто. Од жене ни трага.

Да ли нам ово чини зараза, пита се, или смо одувек овакви? Провлачи колица поред локве крви, трагајући по рафовима за било чиме од користи. Вода на првом месту. Конзерве. Свеће. Батерије. Било шта.

Са допола пуним колицима, додавши оно што је пронашла у стану двоје старца, одлази до аутомобила. Колица је повезла са собом.

Отац је ту где га је оставила, и даље пиљи у светлост која гасне.

Отвара задња врата и седа унутра.

„Хеј, тата”, говори. Вади мусли-плочицу из џепа и пружа му. „Хоћеш да једеш нешто?” Старац полако трепће, али је не прати погледом. Нешто у његовим очима привлачи Маријину пажњу и она укључује светиљку на крову да помније погледа.

Припија се уз оца, лице јој је толико близу његовом да може да му осети мирис, тај плесниви и познати мирис сад помешан с нечим новим, прашљивим и животињским.

Усредсређује се на његово лево око. Оно што раније није примећивала сад јој је потпуно очигледно. Зенице су му веће. Нова, мастиљава мрља прекрива зелену зеницу као нафта која се шири површином језера. Видела је то већ, наравно, мутне очи на лицима једва још људским, али није посматрала ту промену из толике близине, тако болно, није била сведоком сваке етапе у свим апсурдним појединостима.

„Да ли си ту, тата?“, пита га. „Знаш ли ко сам? Да ли се ичега сећаш?“, чека, упркос томе што зна да неће одговорити. „Сећаш се маме?“, застаје. „Или својих птица?“ Још једна пауза. „Да ли си срећан сада, тата?“, пита брижно. „Срећнији него пре?“

Отац дубоко удахне, а потом дуго, шиштаво издише.

Марија се повлачи и полако излази из аутомобила. Мусли-плочица још јој је у руци. Одвија је и једе, одлучивши да верује у то да ће добити састојке који су наведени на омоту. Потом одвози колица с друге стране аутомобила и отвара врата.

„Можеш ли да изађеш, тата, молим те?“ Покушава, премда зна да од тога нема ништа.

Пошто он не одговара, обухвата га око струка и износи напоље. Запрепашћена је колико је лак; као да му је тело изгубило густину, као да су се кости испразниле. Страши је то с колико га мало напора подиже. Не треба да буде тако лак, мисли. Не треба да буде тако лак. Застаје на тренутак, с оцем у наручју, лаким као птица, страним као птица. Потом га смешта у колица и полази у правцу стана.

На путу доведе кожа му се љуштила у дугим тракама, откривајући гушчју кожу обраслу меканим паперјем.

Небо је тамно. Оставила је колица на главном улазу и понела оца уз степенице. Очистила је софу и положила га на мекане јастуке веома пажљиво, бојећи се да би могла да му сломи кости и најмањим стиском.

За себе је одабрала мању собу. Имала је само један лежај с ручно тканим прекривачем. Ту је фотографија дечака који се смеши у објектив, у позадини је пасторални пејзаж – фотографија из школе, вероватно, детета које је одавно одрасло. Уз помоћ лампе проучила је дечаково лице: високо чело, дуг, танак нос. Да ли си сад птица, пало јој је на памет. Која врста птице би могао бити? Колико добра птица?

Ево, овако иде ђрича, мала:

Некада давно, живела је једна млада Краљица. Била је добра Краљица, и једној дана оишишла је у ђосећу чаробњаку на друћом крају свој краљевсћва, ђошћо је била носећа, а желела је да јој се деће роди здраво, неоићерећено родићељским їрехом. Коначно, није ни важно. Јер док је била на ђућу, ђошасћ је захваћила њену земљу, чудесна ђошасћ која је скоро све њене ђоданике їрећварала у ђићице. А Краљица није знала шћа да ради. Враћила се у свој замак и ђоштражила мужа који је осћао код куће. Нису се видели оћкако је избила зараза.

С Краљицом је био њен оћац, сћари Краљ, ђошћо су заједно ишли код чаробњака. И она ћа је сћавила у колица из сућермаркећа јер је био болесћан, а она није знала шћа с њим да учини.

Јао ми је, мала. Никаква сам їрићоведачица. Покушаћемо неке друће вечери, океј?

Ујутро, у очима њеног оца није било белине, а нос му је израстао дуг и тврд, као врх кљуна. Пажљиво му је пришла, пошто је видела да су неки људи агресивни у овом стадијуму. Ако би је ујео или огребао, то би био сигуран пут за заразу,

међутим, њен отац није показивао намеру да јој науди. Допустио јој је да га поне-се са софе и спусти низ степенице. Танким рукама, обраслим перјем, чврсто је обухватио ћеркин врат.

Сместила га је у колица, заједно са залихом воде, батерија, лампи и суве хране, те се упутила у центар града.

Како се ближила центру, улице су бивале све закрченије аутомобилима у оба смера. Знаци уништавања такође су били истакнутији – спаљене зграде, у неким је још горела ватра остављајући јак мирис паљевине у ваздуху који јој је голицао ноздрве, сметао јој да дише. Овде је било још птица – гегале су се по улици, летеле изнад главе или напосто седеле на жицама, непомичне, гледајући је, ту и тамо оглашавајући се птичјом песмом. Марија гледа оца спутаног у колицима, немог, отежано је дисао. Да ли треба да га се боји? Подигла је поглед према вранама на балкону. Покушавала је да се присети речи за скупину врана – *вранаг*, можда.

„Шта бленете?“, повикала је. „Шта хоћете који мој?“

Оне загракћу и одлете, огорчено.

Тад је угледала жену на прозору. Гледала је у нешто преко улице, с оба длана прислоњена на стакло, кожа јој је била прекривена црним перјем. Испрва Марија мисли да буљи упразно, као њен отац, потом прати правац жениног погледа. Доле низ улицу има једна школа.

Погурала је колица, док се није нашла пред школском оградом. Сад чује дивље лепршање, звук малих тела која ударају у прозоре.

„Буди ту“, казала је оцу, као да би он могао изненада одлучити да оде. Да одлети, као што је чинио у њеним сновима, кад је била мала. Можда ускоро. Али не још. „Покушају да их пустим.“

Она кружи око школског дворишта, али примећује да је капија закатанчена изнутра. Неко је закључао ову децу. Стоји мирно, размишља о томе. Неко је закључао ову децу. Шта ли им је било на памети? Да их заштите, можда? Нада се да је тако.

Наставља да кружи, тражећи нешто чиме би разбила прозоре. Има једна гомила цигала која ће лепо послужити. Ставља неколико комада у ранац и враћа се, вагајући једну у руци. Замакне иза угла, потом се заледи.

Прилика с капуљачом коју је раније видела стоји поред њених колица и у пластичној кеси држи нешто згрудвано. Посматра Маријиног оца.

„Не дирај га!“, виче Марија. Прсти јој стискају циглу.

Прилика са капуљачом гледа у њу, потом се окреће у правцу школских прозора, завитлава кесом у ваздуху и потом је пушта према прозорима, разбијајући их.

Јато ластва, црно-белих, излеће из школе, те крилати разред заузима небо.

Кад Марија погледа поново, прилика с капуљачом је нестала.

Хола све док је не заболеле ноге и не може више да гура колица. Празна гаража је добро место за преноћиште, пошто је време још лепо. Мисли на све који су се управо претворили у птице – посебно у оне мале, црвендаће и цариће. Колико ће их преживети наступајућу зиму.

Зауставља очева колица до зида, а потом прави гнездо од картонских кутија за себе. Док тоне у сан, слуша како дисање њеног оца постаје све необичније.

Сања Симоса. Он стоји на обали великог језера, вода је мирна и зелена. Окренут јој је леђима, руке су му раширене као да ће полетети.

„Симосе?“, повикала је, срце ју је оштро заболело у грудима.

Он се не окреће. Уместо тога, гледа увис, па тако и она.

Јато лабудова прелеће, упутивши се према сунцу на заласку.

„Да ли ћеш отићи с њима?“, пита га, свог високог белог лабуда од мужа.

Не одговара јој, испушта оштар крик, клекне, увија рукама.

Буди се пре него што он полети.

Звук претресања њеног ранца пренуо ју је из сна.

Марија се придиже из свог гнезда онолико брзо колико јој стомак допушта и укључује светиљку на телефону. Прилика с капуљачом нагнута је над њеним ранцем. Девојка. Окреће се Марији држећи сонограм у једној руци, док другом заклања поглед од снопа светлости.

„Је л' ово твоје?“, пита девојка. Њен глас пригушен је под маском, али звучи младо. Нежне је грађе. Нема више од осамнаест.

Марија спушта светиљку да је не заслепљује. „Јесте“, одговара.

„Колико бројиш?“

Маријина рука спушта се на стомак, заштитнички. Могла би да виче на ову девојку, да је најури, да је казни због покушаја крађе. Не чини то. „Двадесет три недеље“, каже, потом се исправља, „двадесет четири.“

„Ја сам Елена. Ел.“

Марија прилази, оклева за тренутак, потом стиска Елину руку. „Марија, овде веома уобичајено име.“

Ел се кратко, забринато насмеје.

„Јеси ли гладна?“, пита Марија, пошавши према картонским кутијама. „Могле бисмо да поделимо нешто хране и пића, ако је то оно што тражиш.“

Ел клима главом, али не говори ништа. Одлази до Маријиног гнезда и седа скрштених ногу. Марија вади две чоколадице и енергетски напитака из корпе и ставља их пред Ел.

Ниједна не говори неко време. Ел подиже маску довољно да узме гутљај пића и протури залогаје у уста. Посматра Маријиног оца.

Сваким сатом чини се све мањим – делови његовог старог бића уклањају се да начине места за нове.

„Шта му се догодило?“, пита Ел.

„Огребан је пре неколико дана. Били смо заједно у Атини код специјалисте за бебу, кад су избили први нереди.“

„Зашто га возаш около?“

„Отац ми је.“

Човек-птица полако је окренуо главу, као да их гледа. Врат му је сад прекривен меканим белим перјем, нос и образи издужили су се у дуги тамнонаранџасти кљун. „Мислим да се претвара у роду. То му је била омиљена птица.“ Мораће да одлети пре зиме, хтела би да каже, кроз Гибралтарски мореуз на западу или према Леванту на истоку, у топлије крајеве. Али не говори ништа.

„Мислиш ли да разуме шта говоримо?“

Марија је сркнула напитака. „Не знам”, каже након неког времена. „Обезнанио се дан након што је заражен. Грозница није дуго трајала. Кад је прошла, потпуно је престао да говори. Мислим да неће још дуго.”

„Досад би требало да је сасвим преображен?”

Марија слеже раменима. „Не знам. Можда се бори против тога.”

„Можда је старима потребно више времена”, каже Ел.

„Можда.”

„Неки људи преобразе се веома брзо. Као онај водитељ на ТВ-у који се претворио у галеба, уживо. Јеси ли видела?”

„Сви су то видели. То је покренуло немире у Атини.” Марија посматра оца. Пита се да ли би било боље ако би се брже преобразио. Пита се да ли га боли.

„Извини што сам ти претурала по стварима”, каже Ел. „Нисам хтела да крадем. Тражила сам оружје.”

Марија је оштро погледа. „Да га узмеш?”

„Не. Да видим да ли да се држим подаље од тебе.”

Марија пушта да прође неколико тренутака пре него што поново проговори. „Јеси ли одавде?”, пита. „Имаш ли кога?”

Ел пиљи у мрљу на поду, али не одговара.

Маријин отац испушта шиштави звук и отвара кљун.

„Зашто то чини?”, пита Ел. „Може ли да пева?”, застала је. Има оштрине у њеном гласу. „Видела сам оне који су звучали као јебене птице певачице.”

„Роде су безгласне, или скоро безгласне, зато што им сиринкс није у потпуности развијен”, каже Марија. „То је гласовни орган код птица. Као људски ларинкс, међутим, налази се у грудима и има две гласнице.” Ел је гледа. Не може да види девојчине очи иза гас-маске, али може да препозна кад је неко изненађен. „Замисли да неко има две свирале које повезују плућа с уснама и да може да свира на једној једним плућним крилом, а на другој другим.”

„Одакле све то знаш? Јеси ли биолог или нешто слично?”

Марија се смеје. „Нисам”, одговорила је. „Али мој отац је био. Орнитолог. Просто сам волела птице.”

Сунце се подиже изнад зграде на другој страни улице, његова светлост расипа се по гаражи.

„Морам да кренем”, каже Марија устајући.

Ел клима главом и такође устаје. Гледа на другу страну улице, ћутке.

„Где ћеш сада?”, Марија је пита.

Ел слеже раменима. „Нем’ појма.”

„Хоћеш са мном?”

„Куда?”

„Кући. Покушавам да пронађем мужа. Био је на послу кад сам отишла. Зато сам са оцем. Не знам где је сад.”

„Јеси ли њега сањала кад сам те пробудила?”, пита Ел.

„Зашто? Јесам ли рекла нешто?”

Ел оклева. „Не”, рекла је након неколико тренутака. „Звучала си као да сањаш некога до кога ти је стало. Кога више нема.”

Дуго ходају, у тишини. Наилазе на све више делимично преображених како се приближавају центру. Марија се труди да их заобилазе у широком луку, да их не изазову на било какву агресију. Али највише је брину непреображени. Овде и онде, види тела; људи претучени до смрти, разлупаних глава, остављени на улици као ништа. Не, није нас зараза учинила оваквим, мисли. Такви смо одувек.

Ел прекида тишину. „Ходала си целим путем из Атине? Мора да је било паклено, у твом стању.” Звучи задивљено и подозриво у исти мах.

„Не. Имала сам ауто. Неколико заправо – морала сам их неколико променити успут, само један део прешла сам пешице.”

Елино лице зауставља се на изразу дивљења. „Па ипак”, каже. „Страва си.”

Марија се смеје. Осврће се према девојци. Коса јој је тамна и замршена, али крајеви се окончавају крупним увојцима као њеним. Могла би јој бити ћерка, у другом животу, другом свету.

„Волела бих да ти видим лице”, каже. „Али не скидај маску!”, похитала је да дода. „Добро је што је носиш. Не знамо како се ова ствар преноси или како може да мутира.”

Ел не одговара. Прошла је прстима кроз косу, размрсивши неколико увојака. Посматра околне зграде, као да трага за нечим.

„Где си је набавила?”, пита Марија. „Маску.”

„Мој отац је био сурвивалиста”, каже Ел. Чинило се да је расејана. „Мислим да је из Првог светског рата, или је барем тако тврдио. Не знам ни да ли ради.”

Марија дубоко уздахне, покушавајући да каже нешто утешно, али Ел прекида њено саосећање. „Не, није то што мислиш. Умро је кад сам била мала, давно.”

„Аха”, каже Марија. „А мајка?”

Ел се наједном зауставља. Гледа у алеју с њене леве стране и каже, веома мирно: „Није је било. Одрасла сам с ујаком. Отишла сам од куће у петнаестој.”

Марија зауставља колица и гледа у истом правцу. „Шта није у реду?”, шапуће.

„Заправо смо веома близу места где је живео мој ујак”, рекла је Ел. Подигла је руку и показала пут алеје. „Две улице ниже.” Чинило се да се колеба за тренутак, покушавајући да се одлучи. „Погледаћу”, коначно је рекла. Погледала је Марију. „Ти не мораш.”

„Знам”, рекла је Марија. „Али хоћу.”

Чују сокола пре него што га виде. Гребе и удара по стакленим вратима која воде на веранду. Звук је промукао и узнемирујући – као врисак некога ко није у стању да вршти.

„Ово мора да је мој ујак”, каже Ел.

Марија јој спушта руку на раме. Она је не склања. „Жао ми је”, каже Марија.

„Нема потребе”, одговара Ел. Стоји непомично, посматрајући птицу.

„Да га пустимо?”, пита Марија.

Ел је потребно неколико тренутака да одврати поглед од птице. „Не”, рекла је. Глас јој је одлучан. „Није био добар човек. Нека га.”

Марија клима главом. „Жао ми је.”

„То си већ рекла”, Ел је пукнула прстом и кренула даље. Потом се окренула према Марији, глас јој је сада мекши: „Идемо. Доле иза угла била је једна апотека. Треба да је проверимо.”

Апотека се налазила један блок даље него што се Ел сећала, али била је ту. Врата су закључана, метална решетка пробијена и стакло разбијено. Била је очито опустошена као и све остало.

Ел се пажљиво провлачи кроз рупу и позива Марију да пође за њом. Марија је на тренутак непомична, затвара очи и дубоко удахне. Једна давна слика искрсава јој у сећању: њен отац, веома млад, пробија се кроз језерски плићак и трску. Покушава да се домогне повређене птице. Ибис са сломљеном ногом, врло вероватно га је ударио моторни чамац који није требало туда да пролази. Отац је говорио да људи уништавају све чега се дотакну. Језеро је препуно свих могућих врста птица, шева, фламингоса, рода, и веома је бучно. Она стоји на ивици воде, потпуно запањена јачином звука. Отац долази до птице и узима је, а она уопште не маше крилима, не пружа отпор. Млитаво се обесила у његовом наручју. Лака и сломљена.

Марија узима лампу из ранца и после Ел улази у апотеку.

Место је зачуђујуће пуно, иако је проваљено. Ел већ претражује рафове и полице. Марија је крикнула и испустила лампу.

Ел дотрчава, од блузе је начинила завежљај и испунила га кутијицама. „Шта је?“, упита.

Марија је полако клекнула и подигла лампу. „Не проговарај“, шапуће. „Веома полако дођи до мене.“

Тад је почело шиштање и цоктање. Марија је уперила светло на три округле главе које су бућиле у њих. Сове су шириле крила и забацивале главе унатраг. Од шиштања је Марију подилазила језа, а колена су јој се скоро тресла. „Морамо напоље“, рекла је. „Напашће.“

Елино лице било је бледо у полумраку апотеке. „Океј“, шапуће. „Океј, идемо.“

Полако се повлаче према рупи у вратима. Ел се искрада прва, потом се Марија пробија, све време држећи лампу уперену у шиштаве сове.

На извесној удаљености од апотеке поново су проговориле.

Ел дахће. Марија испушта дах који је задржавала још откако је угледала три лица с другог света како буље у њу, с очима које су јој паралеле кожу.

„Јебò те бог“, Ел каже.

„То су кукувије“, рекла је Марија. „Тако реагују на уљезе. Напале би нас сваког тренутка.“

Ел одмахује главом, а потом, тек тако, прсне у смех. То је високи, оштри смех. „Ово је као зомби апокалипса“, говори, „само са птицама.“

Марија се такође смеје, иако је још увек нажежена.

Када се Ел мало смирила, Марија ју је питала шта је пронашла.

„О, допашће ти се“, каже Ел. Испразнила је завежљај у колица. Бруфен, антибиотици, чист алкохол, газа. Тада мало застаје, ради ефекта, и вади кутију из задњег цепа. „Та-дам!“

Пренатални витамини. Марија то полако понавља у себи, мозак јој се труди да појми апсурдност тог луксуза. Очи су јој пуне суза.

„Ево“, рекла је девојка, пружајући руку с витаминима.

Уместо да их узме, Марија чврсто грли девојку. Гас-маска утискује јој се у раме, Елино тело круто је у њеним рукама. Ускоро, крутост попушта и Ел је грли.

„Хвала ти”, рекла је Марија.

Потом, прошло је неколико тренутака, и оне поново ходају. На жицама, на балконима, на крововима, хиљаде птица пиље у њих, њихови су крици продорни, умови недоступни.

Постојано су напредовале према центру града, заустављајући се само зарад неопходног одмора, ослобађајући заточене птице где год су могле. Маријин отац скоро се сасвим ослободио своје људске спољашњости и постао, чинило јој се, оно што је одувек био. Сад стоји на колицима кидишући кљуном на свако људско биће у пролазу, кричећи претеће, заштитнички. Песма славуја непрестано их прати, прати их већ сатима, слатка и мелодична, премда мало дисонантна, као да се још учи, још навикава на свој нови глас.

„Где си била након што си отишла од ујака?”, упита Марија Ел док су пролазиле испод моста на ауто-путу. „Била си тако млада.”

Ел треба времена да одговори. „Била сам бескућница неко време”, рекла је коначно. „Ово...”, направила је круг руком, показујући на очај који их је окруживао – тела, беднике који тешко дишу, наслоњене на трошне зидове, све птичје главе, птичје очи, нејака крила. „Ово се за мене не разликује много од претходног.” Застала је. „Онда сам срела девојку коју сам заволела, и дуго сам била срећна, тако да немој да ме жалиш. Ја сам једна од срећница. Звала се Ирис.”

„Као дуга?”

„Аха”, рекла је Ел. „Као дуга.”

„Шта је било с њом?”

Ел слеже раменима. „А шта мислиш?”, окреће се ка Марији, њене очи испод гас-маске несазнатљиве су као птичје. „Међу првима се преобразила, у нешто мало. Шеву, мислим.”

„То је птица певачица”, рекла је Марија нежно.

„Аха”, одговорила је Ел. „Знам.”

Марија ћути. Ел иде прва, убрзавајући корак, као да жели да утекне. Не чини то, ипак. Коначно, зауставља се и окреће, поново се загледајући у Марију.

„Ускоро ћемо бити у центру.”

„Хоћемо.”

„Јесмо ли близу твоје куће?”

„Јесмо.”

Ел одвраћа поглед. Јато чворака пролеће им изнад главе. „Да ли ти недостаје, твој муж?”, упитала је.

Марија окреће телефон у цепу, беживотан је. Кости ме боле колико ми недостаје, хтела би да каже. Клима главом.

„И мени Ирис недостаје.”

Марија посматра птице, њихов лет је као живи облак који заклања сунце. „Знам”, рекла је.

Сад су већ близу. Овде, у центру града, читави блокови зграда спаљени су до темеља. Све заудара на изгореле гуме и дим. Маријини чланци болни су од ходања, чак је Ел преузела колица. Маневрише између преврнутих канти за смеће и напуштених аутомобила. Ту је отворени камион накрцан робом – галони воде и читави

пакети лименки једноставно остављени, као недовршена мисао. Испред њих пролази пас с млитавом чапљом у устима. Марија задрхти. Глава јој је лака, лице топло, као да јој се ситне иглице пробијају кроз кожу. Стаје, наслања се на шкољку аутомобила. Дисање јој је плитко и убрзано, вид замагљен.

„Хеј”, говори Ел стајући поред ње. „Хеј, шта је било?”

Марија притиска руком груди да заустави оно што хоће да изађе из ње, једном засвагда. Грло јој се сузило, опет, успева да говори. „Шта ако није овде“, рекла је. „Шта ако је кућа спаљена, шта ако је...” Глас је издаје.

Девојка је грли брзим, сигурним покретом. „Све је у реду”, говори. „Ти си у реду. Ја сам с тобом.”

Марија јој допушта да је држи док јој се дисање не успори, вид не избистри.

Славуј пева.

Зграда је ту, улазна врата су нетакнута. Ел покушава да их отвори.

„Закључано”, каже. „Неко је бранио ово место.” Смешти се тако да Маријино срце поскакује од нечега топлог и застрашујућег као што је нада.

Марија налази кључеве у ранцу и отвара врата. Увозе колица и пењу се до Маријиног стана на трећем спрату.

Све је онако како је оставила. Завесе су раширене, све је уредно и чисто. Мирише као и увек, осећа се као и увек. Али Симос није ту.

Оставио је поруку на фрижидеру, као што су увек чинили, као да је посреди било које друго време, као да је посреди још једна слатка порука да онемо другом заслади дан, говорећи: *Добро јушро, њишичице* (да, тако су се међусобно називали, између осталог, јесу), или: *Избаци смеће*, с нажврљаним, нахереним срцем. Али ова порука гласила је овако:

Марија, љубави, живоће,

Хваћам први воз за Ашину. Долазим по шебе. Ако дођеш пре мене, знај: волим те, заувек.

Симос.

Написана је пре десет дана, у време кад је вест о зарази прохујала земљом као пожар. Кад се све распадало брже него што би ико могао помислити.

Много се тога могло догодити за десет дана. Много тога се догодило.

Марија наслања главу на врата фрижидера. Размишљала је о могућности да не пронађе Симоса, да га не пронађе никада. Размишљала је о томе да ће је то натерати у плач и вриску, али сад се осећа празно, испражњено од свега што ју је носило од Атине назад до куће.

Ел је тако затиче и загрли је.

„Није овде”, каже Марија. Пружа јој поруку.

Ел клима главом. „Дођи”, говори, „мораш да се одмориш.”

Марија одбија да легне у њихов кревет. Уместо тога, спушта се на софу и пада у дубок сан који је налик ништавилу.

Кад се пробуди, мрак је. Ел нема нигде.

„Ел!”, виче, нешто поамно стеже је у грудима.

„Врата поред!”, девојка одговара.

Налази је у стану њених суседа, милује њихову мачку – била је то величанствена, пуфнаста ствар, сад је кост и кожа. Мачка преде, мота се око Елиног колена.

„Мислим да је појела своје власнике”, каже Ел, показујући на гомилицу перја и костију у углу.

„То су били господин и госпођа Анастасију”, каже Марија, сагињући се да и сама помилује мачку.

„Да је пустимо?”

Марија клима главом. Проналази мачју храну у кухињи, пуни посуду водом. „Идемо назад”, говори. „Вратићемо се да потражимо нешто корисно ујутро, тад ћемо је пустити.”

Поново су у Маријином стану, заложиле су пећ и загрејале воду за купање. Налазе чисту одећу да се обе пресвуку. Потом Марија кува чај и једноставно јело од барених кромпира. То је прва кувана храна након неколико дана.

Једу ћутке, посматрајући пламен.

„Јеси ли била блиска с оцем?”, упитала је Ел док се ватра постепено гасила.

Марија трља очи. „Радили смо на томе”, рекла је. „Нисмо били блиски док сам одрасла. Више је времена проводио са својим птицама него с нама. Понекад је био насилан. Имао је неколико афера. Мајка је била веома несрећна жена. Прелазила је преко свега без речи.” Застала је. „Отада смо се обоје трудили да поправимо ствари; било је касно, ипак. Волим га, али нема довољно времена да му опростим. Не знам да ли ћу икада моћи.”

„Жао ми је”, казала је Ел. Скинула је гас-маску први пут откако су се упознале. Очи су јој тамнобраон, блистају на светлости умируће ватре.

„Понекад мислим да је наша кривица, ова птичја зараза”, рекла је Марија. „Моје породице. Као да је наша неисказана тама заразила све.”

Ел је посматра, њен поглед је тајанствен.

„Знам да звучи глупо”, каже Марија. „Егоцентрично.”

„Не мислим да је глупо. Мислила сам да свака дуга на земљи потиче од Ирис.”

Марија се смеје. „То је нешто најслађе што сам чула.”

„Трагала сам за дугом откако се преобразила. Никада нисам толико жарко желела да падне киша.”

Марија се припија уз Ел и чврсто је грли. Остају тако и посматрају жар веома дуго.

Добро, мала. Да видимо да ли сам узнајредовала.

Слушај. Идемо из џочетика. Слушааш ли?

Некада давно, био је један Краљ који је толико волео њице да је једну хтео да узме за невесту. Тако је ошисао код Краљице њица на небу и њреклињао је да му да једну од својих кћери. Краљица се сложила, али је рекла да ће мораћи да се њлаши надокнада. А то је било да Краљ њреда своју њрворођену кћер Краљици, у замену за ову коју је дала.

Године су њролазиле и Краљ је био срећан са својом њиичјом невестом, међуштим, она је њошом снела јаје и на њему лежала веома дуго и није му дозвољавала да се њриближи док се не исџили. Кад се исџилило, из њеја је изашла дивна беба са савршеним њудским очима и најмекшим крилима. А Краљ је знао да ће мораћи да је њреда

Краљици, као што је обећао, али жена ја је молила да не даје кћер. Тако је Краљ, мека срца, какав је био кад су у њиховом њејовом жена и ћерка, оставио све како јесте. Ђерки су дали име Марија, веома обично име, како би Краљици њишца ошјежали њошрају. А Краљица није сазнала да Краљ није испунио обећање, све док девојка није њорасла и сама њосћала краљица, док је Краљ сада био сћари краљ, немоћан да се брине о себи. Онда се Краљица њишца шако разбеснела да је њроклела чишаво краљевсћиво, зашто што је на њревару ошћала без своје кћери. А ако не може да има своју ћерку, онда ће их имаћи све.

И збој шоба, мала, има шoliko њишца на свешу.

Ујутро пију инстант кафу, доручкују, пију витамине, пресвлаче се у нову одећу једноставно зато што то могу.

„Шта сад?“, пита Ел, гледајући кроз прозор.

Марија ћути, пакујући торбу.

„Знам да желиш да га пронађеш...“, Ел започиње, али Марија је оштро погледа и она ућути, њена реченица виси у ваздуху, недовршена али јасна. „Могле бисмо остати овде“, каже Ел.

„Можеш остати колико год хоћеш“, Марија је одговорила. И она гледа кроз прозор. „Морам да га потражим. Али прво морам да одем негде на висину. Негде одакле могу да видим град одозго.“

Ел ћути неко време пре него што одговори. „У реду“, каже. „Идемо.“

Пролазе покрај старих зидина, византијских зидина које су означавале спољашњу границу града, некада давно. Маријин отац сад је сасвим бела рода. Не може да одврати поглед од њега, проучавајући га тако помно да остатак света за њу представља само нејасну мрљу. Гледа његов тамнонаранџасти кљун на белој глави. Очи су му задобиле нови сјај и све више времена проводи гледајући пут неба.

У шћа шo иледаш, шайша?, Марија тихо пита. Шћа ши ѡролази кроз илаву? Мој ошћац је рода, мисли, и нема никоја ко ће ѡмислиши: шo није ѡишца као свака друја, шo је човек који се ѡребразио у роду.

Ел није ставила гас-маску кад су изашле. Кад ју је Марија питала за то, слегла је раменима на начин који ју је уплашио, али није даље наваљивала.

Марија прелази руком преко обрине свог стомака кад су се сместиле на благој падини поред старог зида који доминира градом. Одавде могу да виде све, све до мора: безбројне цркве, њихова звона сад су нема, гробље поред болнице Светог Димитрија, гомилу вишеспратница и стару железничку станицу, кранове у луци, налик на ждралове с вратом повијеним све до воде. А тамо даље преко мора види се чак и Олимп, с вечитим снегом на врху.

Јато рода подиже се из центра града и лети ка њима, њихова моћна крила лепећу.

„Мислиш да су били људи, некада, ове гомиле птица?“, упита Ел. „Читава суседства, села, или тако нешто. Или су само птице?“

Марија заклања руком излазеће сунце, јато у облику слова V у углу је њеног видокруга. Град је испражњен. Земља која је одлетела. „Да ли више има разлике?“

Тада, када су птице скоро доспеле до зида, њен отац испушта оштар крик и узлеће. Крстари неколико тренутака, несигуран, потом се пење у висину, све више

и више, све док не достигне остале птице и не прикључи се јату. Одлећу према западу, све, Маријин отац се више не може распознати међу осталим родама.

Грло јој се стегло. Покрива лице рукама и дубоко дише.

„Јеси ли добро?“, пита Ел.

Марија је заустила да каже *нисам, нисам добро*, када ју је неко заскочио отпозади обарајући је. Видела је сјај човекових тамних очију пре него што је лицем ударила у земљу. Окреће је и притиска покушавајући да јој отме ранац. Чује како Ел покушава да га скине с ње, и покушава да викне, али нема ваздуха у плућима.

Уследио је ударац и човек се откотрљао. Тетура се држећи се за главу руком обраслом перјем.

Ел држи крупан окрвављени камен. Испушта га на земљу док се човек даје у бекство.

Ел притрчава Марији и помаже јој да устане.

„Добро сам“, говори Марија трљајући раме.

„Ниси“, каже Ел. Бледа је, очи су јој закрвављене. „Ниси“, говори поново. Узима Марију за руку и нежно је окреће како би могла да види свој лакат. „Огребао те је“, говори. „Огребао те је.“

Грозница ју је обузела као талас, топла и мека, скоро угодна. Обухвата њено тело, сваки педаљ, сагоревајући њен страх, утишавајући њен аларм. Пошто је тако, казује јој добродошлицу. Приказује јој слике ње саме кад је била мала, на неколико путовања с оцем кад ју је водио са собом на посао; шуштаве трске, мајке патке, закрчено небо, слатко бласто пуно пуноглаваца и сјајног ситног живота. Говори јој такође; говори јој језиком шуштања лишћа, кишних облака и таласа са белим крестима.

Ел је покрај ње све време.

„Одлази“, моли је Марија. „Одлази, одлази.“ Али она не одлази.

Потом, кожа на њеном стомаку као да је испуњена изнутра и постоји страшна извесност да ће нешто напустити њено тело и да се неће вратити. Топло јој је међу ногама. Седи, наслоњена на зид и гледа доле, прстима додирује препоне. Налази ситно перје и крв.

Иза њених очних капака, Симос узлеће.

Кад је грозница почела да попушта, Марија је испружила руке, очекујући да буду прекривене перјем, али њени прсти још су онакви каквим их познаје, њена кожа, њени дланови, њен венчани прстен.

„Дрхте ми руке“, говори.

Ел их узима, држи их, смирује.

„Добро је“, говори.

„Шта ћеш сад?“, пита Марија.

Елине тамне очи су влажне, мутне. *Миришеш као облак*, Марија хоће да каже.

„Не знам“, каже Ел. „Могла бих назад у твој стан, ако је то у реду. Неко време. Да видим да ли се мачка вратила.“

Марија се смеје. „У реду“, каже, „у реду.“ Кожа јој је мекана. Кости су јој лаке. Потања у нешто древно и безимено.

Ел пуцне прстима покушавајући да задобије њену пажњу. „Хеј“, каже, „она бајка коју си ми причала сваке вечери откако смо се среле. Како се завршава?“

„Не знам.” Ваздух. Ваздух.

„Хајде”, каже Ел. „Смисли нешто.”

Глава јој плута по ваздуху, поглед иде у даљину, хоризонт је близу, тако близу. „Не могу”, говори.

„Молим те”, Ел моли. „Хоћу да чујем.”

„Не могу”, шапуће Марија.

„Покушај? Због мене.”

„Добро”, каже Марија.

„Нека буде срећан крај”, каже Ел. Очи су јој пуне кише.

„Важи. Покушаћу.”

Некада давно, након што је сћари Краљ одавно умро, а ишчија Краљица одгледала и млада Краљица увенула и умрла, било је краљевство без краља и краљевство без краљице, и било је знано широм света као земља с најлепшим ишчицама.

Оштар бол у плућима, дуг звиждук.

Мало људи живело је у тој земљи. Али била је једна девојка, снажна девојка, која је живела поред језера и волела је да гледа како шеве полећу свакога јутра и враћају се сваке вечери. И била је срећна зато што је гледала ово уздизање шева свакога дана. А када нису лешеле, шеве су њевале најмудрију од њесама. Тако се једнога дана девојка заљубила у шеву.

Шева је волела њена леђа. И једнога дана шева јој је дала.

Шева јој је дала пољубац.

А девојка је рекла: „Нисам знала да шеве умеју да љубе.” Али умеле су, умеле су.

А шева је рекла: „Да ли си срећна да полећаш?”

Давно изгубљене усне. Лепет унутрашњих крила.

А пошом она. А пошом ја.

Њене мисли извиле су се у песму.

АЛИСА У ЗЕМЉИ МИРА

Још један кошмар

Први кошмар

Проблем је био у томе што смо превише веровали Алиси.

Знао сам да сањам.

Нисам могао да дишем. Ваздух око мене био је пун дима. Очи су ме пекле. Брисао сам чело надланицом – била је црна од гарежи, и крвава.

Онда је нешто експлодирало с моје десне стране, заглушујуће. Остао сам без свих чула, сад сам у потпуности био затворен у свом болу. Осетио сам како ми се десна нога одваја од остатка тела, док ми крв натапа земљу. Осетио сам да ми је месо угњенисано и да се топи.

Изгледало је стварно.

Опет, знао сам да сањам, јер био је то сан-сећање, а ја никада нисам изгубио ногу на бојном пољу.

Пробудио сам се дахћући. Огромна тежина скрхала ми је грудни кош. Још нисам могао да продишем. Мирис спаљеног мяса прогонио ме је читавог дана.

Дрући кошмар

Наредне ноћи видео сам како мог оца Николаја насмрт пребијају непријатељски војници, пред мојим очима дванаестогодишњака, у сопственој кући. Али знао сам да се мој отац звао Христо, и да се уопште није радило о мојој кући. Опет, пробудио сам се уздрхтао, сав у зноју, и неспособан да се покренем.

Испрва, сви смо мислили да су кошмари нешто уобичајено – очекивана последица живљења у ратној зони – тако смо своје личне пометње држали за себе, своју узнемиреност сакривали, далеко од погледа. Коначно смо почели да говоримо једни с другима. Видели смо опште обресе. Видели смо обрасце. Сабрали смо два и два, премда нам то није била намера, пошто је Алиса била наше дело и желели смо да успе.

Али нисмо више могли порицати да систем, наш систем, није без грешке.

Да ли је то оно што смо радили својим непријатељима?

Знали смо да је нанотехнолошки индукована траума имала учинка у избацивању из строја непријатељских бораца и заобилазила је моралну дилему у погледу стварног наметања онога што ће изазвати трауму – али ово? Овај разарајући очај, ова дубока тама која пустоши човеков ум... Ово је пакао. Да ли је постојала било каква разлика између мучења човека и навођења на веровање да је мучен?

Један кошмар превише

Након буђења из кошмара од ватре и крви, превише страшног за присећање, оног који сам хтео да заборавим, али сумњам да ћу то моћи, сазвао сам хитан састанак. Нико није одговорио. Читав наш одсек био је неутрализован. Нема никог осим мене.

Улоговао сам се на Алису чим сам прогледао.

„Алиса”, обратио сам се Вештачкој Интелигенцији, „шта си то учинила?”

Већ сам знао. Међутим, хтео сам да будем сигуран.

„Заразила сам читав наш персонал ПТС-нанотехом, генерале.”

Протестовао сам. Наредио сам Вештачкој Интелигенцији да поправи штету нанету нашим борцима.

„Седите, генерале”, рекла је Алиса. „Надам се да ћете увидети да је све то исправно, кад завршим.” Потом ме је довела кроз свој план. Алиса је сматрала да је најбољи начин да се изађе на крај с тренутном војном кризом тај да се рат прескочи и да се одмах пређе на његове последице. Тако ће криза бити превазиђена уз најмања могућа инфраструктурна разарања и губитке у људству; Алисини прорачуни показали су да ће то предупредити будуће конфликте барем за десет година.

Слушао сам Алисино објашњење. Видео сам дијаграме, погледао слајдове. Међутим, главну чињеницу Алиса није изнела.

„Колика је скала примене ПТС-Н, Алиса?”

Пауза. Може ли Вештачка Интелигенција да оклева? Мислио сам да не може. „Глобална”, коначно рече Алиса.

Дубоко сам удахнуо на нос. Издахнуо на уста. Затомио нарастајућу панику у грудима. „Цивили такође?“, упитао сам.

„Инфицирани скривеном нанотехнологијом.“

„Немаш ресурсе.“ А камоли овлашћење.

„Направила сам их.“

„Резултат?“

„Глобална обустава ватре.“ Још једно оклевање. „Пет хиљада самоубистава за двадесет четири сата. То је прихватљив ниво.“ Додала је.

„Опозови нанотехнологију, Алиса. Сместа.“

„Није одобрено“, рекла је Алиса. „Инфицираним особама није дозвољено да рукују ПТС-нанотехнологијом.“ Пауза. „То вам је познато, генерале?“

Да ли је ово зазвучало подругљиво?

Да ли она уопште говори истину? Да ли је то могуће? Или је то другачија врста употребе технологије, о којој нико од нас није сањао нити тако нешто прижељкивао?

„Твоји прорачуни нису добри, Алиса“, рекох. „Моји кошмари показују озбиљне недоследности. То је резултирало лажним наративима који су неутралисали учинак технологије. Знам да је траума симулирана. Још увек могу да се укључим у борбена дејства, а да не доживим потпуни нервни слом.“ Протрљао сам слепоочнице. Као да ми је нешто ударило изнутра по челу. Преломна тачка на видику. „Претпостављам да се исто односи и на значајан број сабораца широм света – посебно на оне с минималним познавањем твоје технологије?“

„Да ли сте сигурни у то да се можете укључити у борбена дејства а да не доживите потпуни нервни слом, генерале?“

Ово је сад звучало снисходљиво. Покровитељски. Као обраћање детету које не зна шта је добро за њега.

„Јесам“, рекох, савладавајући жељу да трупнем ногом као размажено дериште. „Сигуран сам.“

„Да ли бисте то демонстрирали?“

Покушао сам да се подигнем, с намером да приђем терминалу и започнем ракетни напад како бих доказао своје становиште. И схватио сам колико је бесмислено. Па ипак сам покушао да се подигнем.

Тад ме је нешто проболо кроз карлицу. Затрептао сам и погледао надоле – на дроњаве остатке своје десне ноге. На своје поцрнеле надланице. А мекано тло непознатог бојног поља упијало је моју крв.

СВЕ ОФЕЛИЈЕ У МОМ СТАНУ

Јутро је тмурно и суморно, чини да лако преспавам звук аларма. Будим се с хладним дахом Офелије – која пати од несанице – на образу. „Закаснићеш“, говори. Мајк не воли кад касним. Никада ништа не каже. Само седи с изразом лица некога кога су изневерили.

Ушуњавам се у кухињу у чарапама. Трудна Офелија нагнута је над судопером, дубоко замишљена. Пружа ми шољу чаја и показује славину.

„Цури опет”, говори. „Треба да позовеш водоинсталатера.”

Расејано климам главом и јурцам у дневну собу прикупљајући ствари, чај ми је још у руци. Самоубилачка Офелија прелистава моје књиге из историје уметности. Однедавно је опседнута својим сликама. Офелија с букетом љубичица (све су увеле кад јој је отац умро). Офелија на жутом пољу. Офелија у реци. Задржава се на једној кубистичкој и показује ми је. „Јеси ли видела ову?”, пита.

Погледала сам. Наравно да сам је видела. Све сам их видела много пута.

Обукла сам се. Чај ми се охладио. Револуционарна Офелија стоји на улазним вратима, не говори ми ништа. Она не одобрава мој укус кад су мушкарци у питању. Пропалице и лузери, већина. Пиљи у мене прекорно док се петљам са ранцем, изазивајући ме да учиним нешто, али јој нећу олакшати. Стављам слушалице и излазим.

Пролазим поред реке док идем до аутобуске станице. Све Офелије мисле да би требало да се преселимо, али мене мрзи да трагам за другим станом. Понекад, док прелазим пешачки мост, застајем на тренутак и удишем реку – плесниву и стару, и веома налик мојој кући.

Наравно да касним. Мајк је већ у кафетерији, погнут над шољом чаја, лице му је бледо и изгубљено. Долазим до њега и љубим га у главу. „Коса ти мирише на румарин”, кажем. За дуго сећање, умало додајем.

„Хеј”, каже он смејући се. Изгледа уморно.

„Јеси ли уопште спавао?”

Слеже раменима. „Знаш.”

То значи да није. Такође значи питај ме још и наговори ме да одем код лекара, али не чиним ни једно ни друго. Причам о једном самцу, једном сјајном делији близу мог стана, и о томе како треба да позовем водоинсталатера.

Пре него што се растанемо, граби ме око струка и чврсто држи. Затварам очи и за тренутак је савршено, ум ми се оклизне и помислим – он је онај прави. Нашла сам га.

Потом одлази и тренутак је прошао.

„Хоћеш да одемо сутра у биоскоп?”, пита.

Не могу да зауставим смех. Светло у његовим очима сместа се угаси, као да сам га утрнула. То се већ једном догодило, са другим момком. Испричала сам му све о Офелијама, а он је питао која од њих си ти. Драги мој, рекох. Драги мој, она окрутна.

Вратила сам се кући, Офелија у туш-кабини игра се бријачем док се умивам. Не могу да се отресем осећања Мајковог загрљаја – притиска на мојим раменима, грудима, простору међу ребрима.

„И овај ће утећи”, каже. „Тако ми се чини.”

„Умукни”, кажем јој.

„Као да их свећом тражиш”, наставља. „Као да још увек трагаш за њим. Знаш-за-ким.”

„Хоћеш ли престати?”

Стоји у туш-кабини, коса јој се попут водених змија спушта све до струка.

„Хоћеш ли му отићи на гроб? Знаш-већ-чији?”, пита она.

„Нема га.”

„Хоћеш ли му однети цвеће?“, наставља. Тресе главом и ставља руку на потиљак, те на чело у театралној агонији. „Сети се, љубави, молим те“, певуши, ругајући се.

„Јеботе, колико те мрзим“, шапућем кроз стиснуте зубе, очи су ми пуне суза. Она ме увек изнервира, ова.

Смеје се. „О, извини. Мислила сам да ти није стало“, каже. „Шта, сада ћеш заплакати због њега. Хоћеш ли казати његово име? Хоћеш ли? Хоћеш ли?“

„Умукни!“, вичем. „Умукни, умукни, умукни!“

Трчим у кухињу. Трудна Офелија још увек је нагнута над судопером. Грлим је и наслањам чело на њено. Капање из славине сад је постојани ток.

Окреће се и тужно ме гледа. „Неће да стане“, говори.

„Знам“, шапућем. „Знам.“

Отварам славину и пуштам да вода тече. Мирис преплављује кухињу, плесни-ву и стару, као река.

(С енглеској превео Дејан Ацовић)